

RZECZPOSPOLITA POLSKA

Rzecznik Praw Obywatelskich

Al. Solidarności 77

00-090 Warszawa

Tel. 827 42 02

Fax. 827 64 53

Warszawa, 8 lutego 2001 r.

34999

RPO/360481/X/PM

Pan

Prof. Lech Kaczyński

Minister Sprawiedliwości

- Prokurator Generalny

Szanowny Panie Ministrze,

Moje wystąpienie skierowane do Pana Ministra w dniu 2 stycznia br. w sprawie bezkarnego naruszania prawa przez prowadzone na podstawie przepisów o działalności gospodarczej tzw. agencje towarzyskie, których usługi sprowadzają się do świadczenia usług seksualnych, a w istocie legalizacji prostytucji i związanych z nią przestępstw spotkało się z odpowiedzią Prokuratora Krajowego, która mnie nie usatysfakcjonowała.

Jak wynika z nadesłanej informacji, Prokurator Krajowy podziela pogląd o potrzebie podejmowania zdecydowanych działań prawnych zmierzających do eliminowania tego typu przestępczości. Jednakże dalsze wyjaśnienia wskazują, iż podejmowane działania o charakterze analitycznym i konsultacyjnym mają na celu jedynie ocenę skali zjawiska i prawidłowości działań podejmowanych przez prokuraturę. Z pisma tego nie wynika, aby planowane były jakiegokolwiek działania zmierzające do zastosowania skutecznych środków przeciwko działalności zakamuflowanych jako agencje towarzyskie, salony masaży czy kluby erotyczne - domów publicznych. Rodzaj działalności prowadzonej przez takie "agencje" jest powszechnie znany, jednoznacznie określają go także ulotki reklamowe i ogłoszenia prasowe. Przekazane przez Prokuratora Krajowego informacje o "szeregu trudności

w ściganiu i ocenie prawno karnej zjawiska" nasuwają wniosek, iż niezbędne są bądź bardziej konsekwentne działania aparatu ścigania zmierzające do wyeliminowania tego, rozszerzającego się zjawiska, bądź podjęcie inicjatywy dokonania stosownych zmian legislacyjnych w obowiązującym prawie umożliwiającym takie działania

Pragnę przypomnieć, że już 29 lutego 1952 r. została ratyfikowana przez Rzeczypospolitą, Konwencja w sprawie Zwalczania Handlu Ludźmi i Eksploatacji Prostytcji (Dz. U. Nr 41, poz. 278). Akt ten nałożył na Rzeczypospolitą konieczność dokonania zmian w ustawodawstwie krajowym. W szczególności Polska zobowiązała się do karania każdego, kto dla zaspokojenia namiętności innej osoby dostarcza, zwabia lub uprowadza w celach prostytucji inną osobę lub eksploatuje prostytucję innej osoby, nawet' za jej zgodą (art. 1 Konwencji), a także stosować kary w stosunku do osób, które utrzymują lub prowadzą bądź świadomie finansują dom publiczny, albo biorą udział w jego finansowaniu oraz osoby świadomie wynajmujące komuś lub odnajmujące od kogoś budynek, bądź inne pomieszczenie lub jakakolwiek ich część dla celów prostytucji innych osób (art. 2 Konwencji).

Wymaga podkreślenia, że na mocy art. 87 ust.1 Konstytucji RP źródłami powszechnie obowiązującego prawa Rzeczypospolitej Polskiej są obok Konstytucji, ustaw oraz rozporządzeń - ratyfikowane umowy międzynarodowe. Ponieważ na podstawie art. 27 Konwencji Polska zobowiązała się podjąć zgodnie ze swoją Konstytucją środki ustawodawcze niezbędne dla zapewnienia stosowania konwencji, a w świetle art. 91 ust. 1 Konstytucji RP ratyfikowana umowa międzynarodowa po jej ogłoszeniu w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej, stanowi część krajowego porządku prawnego i jest bezpośrednio stosowana chyba, że jej stosowanie jest uzależnione od wydania ustaw, to wątpliwe staje się czy władze Rzeczypospolitej wywiązują się ze zobowiązań międzynarodowych, skoro obowiązujące w porządku krajowym regulacje prawne w szczególności Kodeks karny oraz ustawa z dnia 19 listopada 1999 r. Prawo działalności gospodarczej (Dz. U. Nr 101, poz. 1178 ze zm.) nie wypełniają zadań mających na celu niedopuszczenie do legalizacji działań sprzecznych z prawem.

Powołana ustawa Prawo działalności gospodarczej wprowadza wprawdzie nieostre pojęcie "moralności publicznej" (art. 9) oraz nakłada na wójta, burmistrza, prezydenta miasta obowiązek niezwłocznego zawiadomiania właściwych organów administracji rządowej lub jednostek administracji samorządowej, w razie powzięcia wiadomości o wykonywaniu działalności gospodarczej niezgodnie z przepisami ustawy, a także stwierdzenia m. in. zagrożenia dla moralności publicznej (art. 61 ust. 1), to działalność taka stanowi jedynie wykroczenie zagrożone karą grzywny, nie wywołuje natomiast skutku w postaci delegalizacji zarejestrowanej działalności.

Wątpliwości budzić musi skuteczność tych postanowień ustawy zwłaszcza wobec niezdefiniowania pojęcia "zagrożenia dla moralności publicznej" i nieokreślenia metod kontroli nad budzącą zastrzeżenia działalnością.

Analiza postanowień kodeksu karnego w części regulującej problematykę przestępstw przeciwko wolności seksualnej i obyczajowości (rozdział XXV Kk, art. 197-205) prowadzi natomiast do wniosku, iż Kodeks kompleksowo penalizuje czyny będące w rozumieniu konwencji przestępstwami. Niezrozumiałe jest zatem jakie przyczyny wywołują sytuację, w której nie mogą być wykonane normy prawa określone jednoznacznie przez ustawodawcę.

Brak reakcji na działania właścicieli "agencji" podejmowane w poczuciu bezkarności, sprzyja upowszechnianiu się oceny o akceptacji przez państwo naruszania tworzonego prawa i godzi w zaufanie obywateli do państwa.

Nieskuteczność prawa musi budzić niepokój Rzecznika Praw Obywatelskich, z tych względów, przekazując powyższe wątpliwości, będę wdzięczny Panu Ministrowi za ponowne przeanalizowanie problemu i przedstawienie swojego stanowiska w opisanej sprawie, a zwłaszcza informację o planowanych w omawianym zakresie działaniach.

Z wyrazami szacunku

/-/ Prof. dr Andrzej Zoll